

# Samtida musik

Lördag 14 maj 2011 kl 19.30  
Capitol, S:t Eriksgatan 82

## Ny musik för lutor, viola da gamba och elektronik

*Peter Söderberg, renässansluta, oud, teorb och Erik Peters, liveelektronik*

Erik Peters (f. 1970): Piece for Lute and Live Electronics (2010)

Kent Olofsson (f. 1962): Chemin de silence I-III (2010) Uruppförande

Walter Zimmermann (f. 1949): Das Gras der Kindheit (2006). Text: se sista sidan

Erik Peters (f. 1970): Music in Thirds of Tones (2011) Uruppförande

- Paus -

*Mikko Perkola, viola da gamba*

Lucio Garau (f. 1959): Prima suite per il basso di viola da gamba (2006-2008)

Juhani Nuorvala (f. 1961): Solo per viola da gamba (2008)

Mikko Perkola: Fado för gamba och elektronik (2011?)

**Peter Söderberg** har i många år profilerat sig som interpret av nykomponerad lutmusik. Hans samarbete med en lång rad tonsättare har resulterat i nya verk för sololuta, eller ensemble med barockinstrument. Kvällens program fokuserar på samarbetet med tonsättaren Erik Peters, och presenterar två verk av Erik för luta och live-elektronik.

På en nyutkommen Phono Suecia-cd, *Liuto con forza*, ingår både Erik Peters *Piece for Lute and Live Electronics* och Kent Olofssons *Chemin de silence*, samt andra soloverk för luta av svenska tonsättare, framförda av Peter Söderberg.

I *Piece for Lute and Live Electronics* använder Erik Peters ett material som anknyter till lutmusiken från renässans och barock, men utan några drag av pastisch på den tidiga musiken. Tillämpning av en avancerad live-elektronik, som uteslutande består av den bearbetade lutklängen, ger omedelbart förankring i nutiden och utvidgar instrumentets klangkropp.

Kent Olofssons *Chemin de silence I-III (2010)* för teorbo solo kan framföras som en solosvit i tre delar, men ingår också i det omfattande ensembleverket *M / illuminationes (2009-)*, för röst och barockinstrument. Ett framträdande drag i musiken är bruket av kvartstoner och speltekniker som går utanför traditionellt spel på teorben, såsom höga flageoletter, ackordspel på bassträngarna och en mycket differentierad dynamik. De tre delarna kontrasterar varandra på ett sätt som kan föra tankarna till barocksviten, men ett begränsat musikaliskt material som används i samtliga delar skapar samtidigt en stark enhetlighet i denna triptyk.

I Walter Zimmermanns *Das Gras der Kindheit* har lutenisten inte bara en instrumentalstämma att utföra – här på den arabiska lutan, oud – utan även sång på tyska och recitation på arabiska. Verket ingår i verkfamiljen *Colla voce (2003-2007)*, en samling soloverk för sjungande instrumentalister. Zimmermann utmanar traditionen och ställer här ord och musik i ett nytt, och delvis omvänt förhållande till varandra. I stället för sedvanlig tonsättning av en text, i detta fall en arabisk dikt av Fuad Rifka, har komponisten snarare ”textsatt” instrumentalsatsen, genom att musikern sjunger rytmiskt unisont med sitt spel.

Erik Peters *Music in Thirds of Tones* innebär inte bara ett uruppförande, utan sannolikt också världspremiär för en luta intonerad i tredjedelstoner. Det brukliga tonsystemet med tolv toner per oktav har bytts ut mot arton lika stora tonsteg, halvtonerna har fått ge vika till förmån för de mindre tredjedelstonerna. Denna ”18-tonsmusik”, med sin blandning av både vanliga och ännu oexploaterade intervall, utmanar och skärper lyssnarens perception. Fokus i musiken hamnar här naturligt på tonaliteten, men live-elektroniken skapar också en klanglig inramning som placerar lutans arkaiska klang i en helt ny kontext

**Mikko Perkola** har studerat för Arvo Haasma, Markku Luolajan-Mikkola och Wieland Kuijken. Sedan 2005 samarbetar Perkola med den Grammisbelönade Phantasm Viol Quartet och har tillsammans med dem spelat in consorts av John Jenkins, John Ward och snart William Byrd. Mikko Perkola finns representerad på skivbolagen Naxos och Avie.

Perkola är även en flitig utövare av nutida musik och har uruppfört musik av bl.a. Lucio Garau och Juhani Nuorvala.

Mikko Perkola är både sångare och komponist i den finska gruppen Tekijä Tuntematon, som tolkar poesi.

Hans breda omfång i musicerandet omfattar samarbete med konstnärer från olika områden, från tidig musik till multimedia och soloframträdanden med förstärkt gamba

Just nu arbetar Perkola på Finska Nationalteatern.

Lucio Garaus *Prima suite* tillkom efter flera års försök att övertala gambaspelare att spela ny musik på instrumentet. Han lyckades när han på en festival i Finland 2003 träffade Markku Luolajan-Mikkola, som intresserar sig för både traditionell och nutida musik för gamba. Garau bjöd in honom till en konsert i Cagliari 2004 tidig och nutida musik. Där kom de överens om att Garau skulle komponera ett solostycke för honom. Sats tre är baserad på Purcells Phantasy no 8 for 4 viols.

Här används live-elektronik, som i detta fall är en lång, synkroniserad fördröjning av ljudet, en nutida utveckling av den tidiga kanonteknik.

”Komponerandet av denna svit förde mig in i gambans värld, en magisk och vacker plats för en tonsättare i 21. årh. Instrumentet har minnen av ett arkaiskt ljud som kommer av den annorlunda bågföringen och stämningen jämfört med violin, viola och violoncell.”

Juhani Nuorvala, *Solo per viola da gamba*

Stickord: Untempered intervals, strongly resonating consonances, microtones, five different sizes of thirds

“The piece forms a one-movement arch in which quiet melodies and meditation progress toward motoric passages that may in places be reminiscent of rock music (or is it baroque?).” *Juhani Nuorvala*

Mikko Perkola, *Fado*

”Stycket är baserat på den improvisation jag gjorde för en installation i Hämeenlinna och särskilt för ett foto taget av Vilja Tamminen ett vackert svart/vitt landskap från Skottland med en ek vid en sjö”.

Gräset i barndomen  
var himmelen nära

stjärnorna, fjärran från sängen,  
signalerade till den.

Den överskrider tröskeln

till stängslet runt huset

till fälten  
till kullarna där allt överblickas

till världen i vinden

till ritualernas grottor.

Hur många stjärnor föll,  
hur många livsåldrar,  
medan du vakade,  
vidrörande såren,  
och avlägsnade dig,  
alltid avlägsnade dig,  
o barndom.

I natten,  
tid av fruktan, hård och vit,  
fanns modern,  
hennes steg, hennes röst, hennes viskning:  
”här är jag”.

Vålnaderna försvann,

i ögonen vilade himmelen,  
på jordens axlar.

På barnets panna,  
ser du bilden av varats anlete,

o varats ros.

*Tid av rosor,*

*Tid av halsar och flätor,*

*Tid av ögon, försjunkna i ögon,*

*Tid av brev, funna i böcker,*

*Tid av hemliga möten,  
av fruktan under stjärnorna,*

*Tid av tårar och sömnlöshet,*

*Tid av dikter på molntäckta Lyran,  
Tid av våraktig glöd i kroppen*

*Tid av sång, utan avsikter,  
som morgonens bris,*

*Tid av kärlek som en vilsen klang,*

*Tid av gudomlig galenskap,*

*Tid av alltings början:*

*Tid av kärlek.*

Text: Fuad Rifka. Översättning: Peter Söderberg, Magnus Jacobsson, Ghayath Almadhoun

Vi tackar för vårsäsongen och välkomnar publiken tillbaka i höst. Festivalen *Sound of Stockholm* fortsätter och äger i år rum 18-22 oktober.  
Samtida Musik stöds av Statens Kulturråd och Stockholms Kulturförvaltning